

104. Tiistaina 15 päivänä syyskuuta 1992

kello 16.10

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Esitellään:

1) Hallituksen esitys n:o 131 maistraatien lakkauttamiseen liittyväksi lainsäädännöksi 3208

2) Hallituksen esitys n:o 132 laiksi valtion pelastusoppilaitoksista annetun lain 4 §:n muuttamisesta „

3) Hallituksen esitys n:o 133 laeiksi asevelvollisuuslain ja eräiden asevelvollisuuden suorittamiseen liittyvien lakien muuttamisesta „

4) Hallituksen esitys n:o 137 laiksi Suomen rahapajasta annetun lain kumoamisesta „

5) Hallituksen esitys n:o 138 laiksi valtion vakuusrahastosta annetun lain muuttamisesta „

6) Hallituksen esitys n:o 139 laiksi kunnan ja kuntainliiton viranhaltijoiden virantoimituksen ja työntekijöiden työnteon palkattomasta keskeyttämisestä määräajaksi „

7) Hallituksen esitys n:o 144 laiksi korkeakoululaitoksen kehittämisestä annetun lain 3 §:n väliaikaisesta muuttamisesta 3209

8) Hallituksen esitys n:o 147 laiksi erikoiskasvien markkinoimismaksuista annetun lain 5 §:n muuttamisesta „

9) Hallituksen esitys n:o 148 laiksi suurilta kana- ja sikatalousyrittäjiltä kannettavista markkinoimismaksuista annetun lain 1 ja 17 §:n muuttamisesta 3209

10) Hallituksen esitys n:o 149 laiksi tieliikennelain muuttamisesta „

11) Hallituksen esitys n:o 150 laiksi kaapelilähetystoiminnasta annetun lain muuttamisesta „

12) Hallituksen esitys n:o 151 laiksi telehallinnosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta „

13) Hallituksen esitys n:o 153 laiksi energia-avustuksista annetun lain 3 ja 4 §:n muuttamisesta „

14) Hallituksen esitys n:o 155 laiksi lapsilisälain muuttamisesta „

15) Hallituksen esitys n:o 156 laiksi maatalousyrittäjän lomituspalveluista annetun lain muuttamisesta 3213

16) Hallituksen esitys n:o 157 laiksi ammatinvalinnanohjauksesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta 3214

Puhetta johtaa ensimmäinen varapuhemies Paakkinen. _____

Nimenhuudon asemesta merkitään läsnä oleviksi ne edustajat, jotka osallistuivat edelliseen täysistuntoon. _____

S.

S.

„

„

„

„

„

„

„

„

„

„

Ilmoitusasia:**Uusia hallituksen esityksiä**

Ensimmäinen varapuhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella kuluvan syyskuun 11 päivältä ovat eduskunnalle saapuneet hallituksen esitykset n:ot 130, 135, 136, 140—143, 145 ja 146, jotka nyt on edustajille jaettu.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

Lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

lakivaliokuntaan:

1) Hallituksen esitys n:o 131 maistraattien lakikauttamiseen liittyväksi lainsäädännöksi

hallintovaliokuntaan:

2) Hallituksen esitys n:o 132 laiksi valtion pelatusoppilaitoksista annetun lain 4 §:n muuttamisesta

puolustusvaliokuntaan:

3) Hallituksen esitys n:o 133 laeiksi asevelvollisuuslain ja eräiden asevelvollisuuden suorittamiseen liittyvien lakien muuttamisesta

valtiovarainvaliokuntaan:

4) Hallituksen esitys n:o 137 laiksi Suomen rahapajasta annetun lain kumoamisesta

talousvaliokuntaan:

5) Hallituksen esitys n:o 138 laiksi valtion vakuusrahastosta annetun lain muuttamisesta

6) Hallituksen esitys n:o 139 laiksi kunnan ja kuntainliiton viranhaltijoiden virantoimituksen ja työntekijöiden työnteon palkattomasta keskeyttämisestä määräjäksi

Valiokuntaan lähettäminen

Ensimmäinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin

siin hallintovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan tulee antaa asiasta lausunto.

Keskustelu:

Ed. Aittoniemi: Rouva puhemies! En ole ehtinyt tutustua tähän hallituksen esitykseen muuten, kuin että tiedän, mitä se tarkoittaa, toisin sanoen virkamiesten palkatonta lomaa. Aikaisemmin olen ottanut jo asiaan kantaa, kun asiasta keskusteltiin muistaakseni viime keväänä, ja todennut sen, että tämä ei ole hyödyllinen ratkaisu.

Ensinnäkin jos lähdetään siitä, että virkamiehet voidaan lomauttaa milloin tahansa, se merkitsee sitä, että virkamiehillä ei ole silloin lainkaan töitä. Toisin sanoen ne työt, jotka noiden viikkojen aikana jäävät tekemättä, täytyy tehdä sen jälkeen jälleen huonontuneella työmotiivaatiolla jne. Tämä on yksi ongelmallinen puoli.

Toisaalta valtion verotulot vähenevät, toisaalta vähenee kansalaisten ostovoima, joka on jo nyt äärimmäisen alhaalla. Myös psykologisen laman vaikutukset lisääntyvät. Ostovoima vähenee, ja psykologisen laman vaikutukset lisääntyvät. Tälläkin tavalla, kun valtio luulee säästävänsä muutaman miljardin, se menettää vielä enemmän lopullisena seurauksena tästä systeemistä.

Minä kuitenkin katson, että tämä on sellainen asia, että tästä pitäisi keskustella vähän enemmän kuin muutamalla kansanedustajalla. Sen vuoksi ehdotan, että asia jätettäisiin pöydälle ensi perjantain täysistuntoon.

Ensimmäinen varapuhemies: Koska asiaa ei ole yksimielisesti voitu lähettää valiokuntaan, on asia jäävä pöydälle. Kehotan seuraavia puhujia käyttämään puheenvuoron pöydällepanon ajasta.

Keskustelu pöydällepanosta:

Ed. O. Ojala: Arvoisa puhemies! Täällä vanhemmat edustajatoverit minua neuvoivat, ja kyllä minäkin ymmärsin, että saan puhua ainoastaan pöydällepanoajasta. Hengästyneenä juoksin saliin muutoinkin, kun toinen täysistunto alkoi. Kun lähdin täältä hetkeä ennen edellisen täysistunnon päättymistä, niin tätä listaa, mitä asioita on käsitellyssä, ei ollut vielä tiedossa.

Minäkin pidän hyvin tärkeänä, että näin tärkeä lakiesitys käsitellään huolellisesti. Täällä on kyllä monta muutakin, jotka on varmaan syytä laittaa pöydälle. Minusta on vähintään kohtuullista, että tämä laitetaan perjantain täysistuntoon pöydälle. Toisaalta kyllä kaikkien niiden säästöesitysten valossa, joita on ilmeisesti lisää tänne tulossa, voisi olla perusteltua laittaa tämä pitemmäksikin aikaa pöydälle, mutta ainakin ensi perjantain täysistuntoon pidän tätä perusteltuna jättää pöydälle.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättyneeksi.

Ensimäinen varapuhemies: Keskustelussa on ed. Aittoniemi ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle ensi perjantain täysistuntoon.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Ed. Aittoniemen ehdotus hyväksytään ja asia pannaan pöydälle ensi perjantain täysistuntoon.

Lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

sivistysvaliokuntaan:

7) Hallituksen esitys n:o 144 laiksi korkeakoululaitoksen kehittämisestä annetun lain 3 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

valtiovarainvaliokuntaan, jolle maa- ja metsätalousvaliokunnan tulee antaa asiasta lausunto:

8) Hallituksen esitys n:o 147 laiksi erikoiskasvien markkinoimismaksuista annetun lain 5 §:n muuttamisesta

9) Hallituksen esitys n:o 148 laiksi suurilta kana- ja sikatalousyrityksiltä kannettavista markkinoimismaksuista annetun lain 1 ja 17 §:n muuttamisesta

liikennevaliokuntaan:

10) Hallituksen esitys n:o 149 laiksi tieliikennelain muuttamisesta

11) Hallituksen esitys n:o 150 laiksi kaapelilähetystoiminnasta annetun lain muuttamisesta

12) Hallituksen esitys n:o 151 laiksi telehallinnosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

talousvaliokuntaan:

13) Hallituksen esitys n:o 153 laiksi energia-avustuksista annetun lain 3 ja 4 §:n muuttamisesta

14) Hallituksen esitys n:o 155 laiksi lapsilisälain muuttamisesta

Valiokuntaan lähettäminen

Ensimäinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan tulee antaa asiasta lausunto.

Keskustelu:

Ed. Stenius - Kaukonen: Arvoisa puhemies! Hallitus esittää, että lapsilisää maksettaisiin lapsiluvun mukaan porrastettuna kaikista alle 17-vuotiaista lapsista lokakuun 1 päivästä 1993 lukien. Tämä esitys on kannatettava. Tätä me olemme vaatineet joka vuosi toteutettavaksi siitä alkaen, kun lapsilisien maksua jatkettiin ns. jatkettuna lapsilisänä 17-vuotiaisiin asti. Järjestelmä on ollut käytännössä aivan takaperoinen eli tosiasiaa lapsilisää ei ole maksettu perheille yhtään sen suurempana, kuin jos vanhempi lapsi olisi pudotettu kokonaan lapsilisän piiristä pois, koska vanhin lapsin pudotettiin porrastuksen piiristä. Näin ollen tässä nyt säästyy valiokunnassa tekemästä tältä osin vastalausesta esitykseen.

Mutta siitä, mitä hallitus toiseksi ehdottaa, emme voi kannattaa. Hallitus ehdottaa toistamiseen sitä, että alle 3-vuotiaille lapsille maksettua korotettua lapsilisää ei enää tammikuun 1 päivän 1993 jälkeen syntyvien lasten osalta maksettaisi.

Viime keväänä, kun edellinen esitys oli eduskunnan käsittelyssä, sosiaalivaliokunta saattoi suuren yksimielisyyden vallitessa perustuslakivaliokunnan lausunnon perusteella todeta, että tämä kuuluu toimeentulon lakisääteiseen perusturvaan ja näin ollen oppositiolla olisi ollut mahdollisuus äänestää laki lepäämään yli seuraavien valtiopäivien. Näin ollen hallituspuolueidenkin edustajat olivat erittäin tyytyväisiä, kun neuvoimme heitä, että olkaa nyt viisaita ja esittää meidän kanssamme tätä hylättäväksi, niin ei

tarvitse teidän jäädä osattomaksi esityksen kaatamisesta. Näin tapahtui, siis sosiaalivaliokunta oli yksimielinen siitä, että hallituksen ehdotusta ei hyväksytty. Se ei tietenkään hallitusta ole lannistanut, vaan nyt hallitus tuo toistamiseen saman esityksen.

Se, mikä muutos tässä välillä on tapahtunut, liittyy tietysti valtiopäiväjärjestyksen pysyvään muuttamiseen. Tätä koskevan hallituksen esityksen perusteluissa todetaan ensinnäkin, että "valtiopäiväjärjestyksen väliaikaista muuttamista koskevan lakiehdotuksen johdosta antamassaan mietinnössä perustuslakivaliokunta edellytti, että toimeentulon lakisääteiseen perusturvaan luetaan vähintään esityksen perusteluissa mainitut etuudet kuten lapsilisä". Tämä koski siis väliaikaista esitystä. Samalla perusteella hallitus oli laatinut pysyvän lakiehdotuksen perustelut. Siellä todettiin, että samat etuudet, jotka tilapäisessä laissa olivat suojatut, myös jatkossa tulevat kuulumaan toimeentulon lakisääteiseen perusturvaan piiriin. Mutta ed. Zyskowicz perustuslakivaliokunnan puheenjohtajana varta vasten ajoi perustusvaliokunnassa läpi pönten, jossa todetaan, että perustuslakivaliokunta "hyväksyy" uudistuksen lähtökohdaksi esityksen taustalla olevan ajatuksen institutionaalisen suojan antamisesta tietyille etuuksille. Suojan institutionaalisen luonteen estämättä voitaisiin valiokunnan käsityksen mukaan kuitenkin ilman lepäämäänjättämismahdollisuutta esimerkiksi tarkistaa jonkin verran jonkin suojan piiriin sinänsä luetavan etuuden saamisedellytyksiä ja vähäisesti sen suuruuttakin, kunhan etuuden edelleen saisivat riittävän suurena ne, joille se kokonaisuutena arvioiden on välttämätön toimeentulon perusturvan kannalta".

Kun kuuntelin, mitä ed. Zyskowicz sanoi, niin sieltähän näkyi selvästi läpi se, että tällä kannanotolla hän ajoi sellaista tulkintaa, että esimerkiksi korotettu lapsilisä voitaisiin poistaa ja sitä ei oppositio enää voisi äänestää lepäämään. Juuri tämän ed. Zyskowiczin pyrkimyksen vuoksi eduskunta mm. erityisesti vasemmistoliiton eduskuntaryhmän vaatimuksesta hyväksyi toisen pönten, jota nyt minulla ei ole tässä mukana ja jota ei myöskään ole hallituksen esityksen perusteluihin kirjattu. Mutta juuri ed. Zyskowiczin kannanoton kumoamiseksi hyväksyimme ed. Jäätteenmäen pönten, joka tarkoitti sitä, että aikaisempi kanta nimenomaan perusturvan institutionaalisen suojan osalta säilyy.

Nimenomaan eduskunta itse huolehtii siitä, että sen hyväksymiä pönsiä noudatetaan. (Ed.

Aittoniemi: Miten ed. Helteen pönten suhtaututaan?) — Sen vuoksi tässä juuri tuonkin esille tämän asian. — Hallituksen esityksessä todetaan: "Asian tulkinnanvaraisuuden vuoksi hallitus pitää kuitenkin suotavana, että asiasta pyydetään perustuslakivaliokunnan lausunto." Vaadin, että perustuslakivaliokunta tämän asian käsitellessään ottaa huomioon sen, mitä sen jälkeen, kun se oli viime keväänä oman mietintönsä tehnyt, eduskunta pönsissään edellytti jatkoon osalta, eli ottaa huomioon myös ed. Jäätteenmäen pönten.

Mielestäni korotettua lapsilisää ei hallituksen suunnitteleamalla tavalla voida eikä pidä poistaa etenäkään, kun hallitus tai ainakaan valtiovarainministeriö ei suinkaan aio jättää lapsiperheitä rauhaan. Anteeksi, että olen vähällä koko ajan sanoa hallitus. Tiedän, että valtiovarainministeri Viinanen on jo näiden takana ollut. Hänhän jo vihjaisi budjetin lähetekeskustelu puheen vuoroonsa, mitä tuleman pitää. Mutta nyt puhun valtiovarainministeriön uudesta esityksestä. Esityksessähän lähdetään ensinnäkin siitä, että verotuksen lapsivähennykset poistetaan. Kunnallisverotukseen lapsivähennyksen vaikutus on 3 miljardia markkaa. Sen lisäksi he ehdottavat, että yksinhuoltajavähennys, jonka vaikutus on 0,3 miljardia, ja edelleen lapsenhoitovähennys, jonka vaikutus verotuloihin on 0,8 miljardia, poistettaisiin.

Samalla valtiovarainministeriön ehdotuksessa kuitenkin ehdotetaan, että lapsilisien tasoa korotettaisiin, mutta ne saatettaisiin veronalaiseksi tuloksi. Vaikka periaatteessa suora tuki lapsiperheille on meidän mielestämme oikeudenmukaisin tapa tukea lapsiperheitä nimenomaan siksi, että silloin pienituloiset perheet saavat siitä hyödyn, koska kaikkiaan eivät verovähennyksistä pääse lainkaan osallisiksi, niin emme me missään tapauksessa voi tällaista esitystä hyväksyä, jonka tavoite on se, niin kuin tässä hienosti sanotaan, että "toimenpiteet mitoitetaan niin, että julkisen talouden tasapaino vahvistuu 1,5—2 miljardia markkaa". Te varmaan ymmärrätte, mitä tämä tarkoittaa. Tämä tarkoittaa sitä, että lapsiperheitä näillä toimenpiteillä kokonaisuutena viedään 1,5—2 miljardia markkaa. Tätä ei vasemmistoliiton eduskuntaryhmä hyväksy.

Ed. A i t t o n i e m i : Arvoisa puhemies! Voin ystävällisesti todeta ed. Stenius-Kaukoselle, että turha nyt on puhua sieltä puhujakorokkeelta, kun kaikki on mennyt. Silloin kun tätä perustuslakivaliokunnan mietintöä käsiteltiin täällä,

minä useita kertoja lueskelin sen sisältöä, josta aivan selvästi näki, että siinä oli ketunhantä kainalossa mietinnön sisään rakennettu ponsi, joka on aivan selvää systeemiä. Se oli tehty ketunhantä kainalossa, tämä, ed. Stenius-Kaukonenkin tuolta luki.

Mutta te olette hyväksyneet täällä lepäämäänjättämissäännöksistä luopumisen tältä osin, ja sitä on turha nyt enää valittaa. Tiedettiinhan asia silloin. SMP oli sitä mieltä, että lepäämäänjättämissäännöksiin ei pitäisi tehdä muutoksia. Jos minä nyt oikein muistan, niin te teitte niin, kun saitte aikanaan siinä yhteydessä ed. Helteen ponnin läpi, joka nyt on todettu täysin hempuliksi. Enää kukaan hallituspuolueen edustajakaan ei kehtaa olla sitä mieltä, että ed. Helteen ponsi olisi pitänyt hyväksyä.

Tässä meni monta asiaa samassa rytkäkässä ja köyhän asia meni kaikkein ensimmäisenä, ed. Stenius-Kaukonen. Olisitte edes pysynyt silloin SMP:n rinnalla ja äänestänyt tällaisia vastaan. Nyt ollaan jokaisessa asiassa, missä köyhää lyödään korvalle, hallituksen ja ed. Zyskoviczin tulkintojen armoilla, kun mentiin luopumaan lepäämäänjättämissäännöksistä.

Ed. Stenius-Kaukonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten jo keskustelussa kesällä totesin, niin mustakin voidaan valkoiseksi perustuslakivaliokunnan tulkinnalla muuttaa, jos he niin haluavat, ja me emme sille mitään voi. Köyhältä voidaan kaikki etuudet viedä, se on nähty, että näin tapahtuu. Hallitus löytää siihen keinot, on meillä minkälaiset suoja-säännökset tahansa.

Me luotamme eduskuntaan, että tänne on valittu totuutta rakastavia kansanedustajia, jotka noudattavat perustuslakia. (Ed. Aittoniemi: Mistä niitä tulisi?) Sen vuoksi me lähdemme siitä, että kun eduskunta hyväksyy jonkin ponnin, niin eduskunta on myös tarkoittanut sen todesta otettavaksi. On kyllä erittäin paljastavaa se, mitä on ed. Helteen ponnin osalta nyt tapahtunut. Hallituspuolueet eivät ole halunneetkaan noudattaa sitä, minkä puolesta he ovat täällä äänestäneet. Mutta tästä ei ole syytä vierittää vastuuta kenellekään muulle kuin kansanedustajille itselleen. Meidän tehtävämme on huolehtia siitä, että sen, mitä me täällä yhteisesti päätämme, me myös pidämme, ja sama koskee ed. Jäätteenmäen pontta. Tästä lähtien vetoan keskustapuolueen edustajiin, että te omalta osaltanne huolehditte siitä, että ryhmänne noudattaa sitä ideaa, mikä ed. Jäätteenmäen pontteen sisältyy.

Ed. Laakso: Arvoisa puhemies! Täytyy sanoa, että vasemmistoryhmät toimivat sinisilmäisesti luottaessaan hallitukseen (Ed. Stenius-Kaukonen: Eduskuntaan me luotamme emmekä hallitukseen!) ja sen haluun säilyttää perusturva nykyisessä tilanteessa. Itse en luottanut enkä luota tähän hallitukseen ja tästä syystä en äänestänyt määrävähemmistöännösten purkamisen puolesta, vaan äänestin tätä esitystä vastaan.

Tilanteessa, jossa hallitus on selvästikin ajamassa alas hyvinvaltiota, tuntuu aika oudolta, että vasemmistoryhmät ovat valmiit antamaan valtakirjan tällaiselle hyvinvointivaltion alas ajamiselle luopuessaan siitä ainoasta suojasta, mikä meillä oli, eli määrävähemmistösuojasta. Me kykenimme vielä viime syksynä estämään mm. kansaneläkkeiden indeksisuojan heikentämisen. Mutta tänään me emme enää kykene estämään niitä heikennyksiä, joita tässä valtiovarainministeriön kauhistuttavassa esityksessä on. En voi sanoa mitään muuta, kuin että vasemmisto kantaa kyllä osavastuun siitä, että hallitus saa haluessaan nyt lävitse ne heikennykset, joita se budjettiesityksessä esittää, ja ne mahdolliset lisäheikennykset, joita valtiovarainministeriön paperiin sisältyy.

Täytyy myös sanoa ed. Helteen ponnesta se, että oman käsitykseni mukaan Suomessa on vain kaksi henkilöä, jotka uskovat tähän pontteen: Koivisto ja Helle.

Ed. Aittoniemi: Arvoisa puhemies! Ed. Laakso oli siinä vähäisessä porukassa, joka yritti loppuun asti tapella siitä, ettei köyhän ihmisen viimeisiä etuja tulevaisuudessa päästä ruoskaamaan sillä tavalla kuin nyt tapahtuu.

Ed. Stenius-Kaukoselle en halua murhetta enää lisätä, mutta haluan todeta, että te olette ollut neljä tai viisi kautta tässä eduskunnassa. Neljä vuottakin olleen kansanedustajan nenään poliittisen petoksen käry haisi täällä, niin kuin moneen kertaan sanoin; tuolta puolelta haisi poliittisen petoksen käry, ja se oli tulossa tännepäin. Minä sanoisin näin, ettei tällaisiin olisi pitänyt mennä. Tämä oli perustavaa laatua oleva munaus, jolla on todella merkitystä kansalaisten perusturvaan nähden vielä enemmän tulevaisuudessa.

Ponnet ovat ponsia, ponnet ovat poliittista kauppatavaraa. Minäkin yritin joskus aikamani pieniä ponsia. Olin ylpeä viime eduskuntakaudella, kun sain yhden ponnin läpi, aivan mitättömän. En edes muista, mikä se oli. Olin hirveän ylpeä, olin tekevinäni suuren poliittisen teon.

Nykyisin minä en anna niille mitään arvoa, en viitsi kirjoituskonetta enkä paperia uhrata lyömällä joitakin ponsiesityksiä, koska niillä ei ole mitään merkitystä. (Ed. Louekoski: Pannaan mieleen!) Ed. Helteen ponsi oli lopullinen esimerkki siitä. Kun oli perustavaa laatua olevasta asiasta kysymys, presidentin valtaoikeuksista, niin täällä äänestettiin tällainen ponsi, josta kukaan ei enää suostu sanomaan, että olisi todellisuudessa ollut sen takana. Tämä, rouva puhemies, on eri asia, tämä kuuluu tähän kokonaisuuteen.

Ed. Stenius-Kaukonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toistan vielä kerran sen, mitä jo äsken sanoin: Hallitus voi tehdä, mitä ikinä se haluaa, se löytää ne keinot, se voi köyhältä riistää kaikki. Sen olen nähnyt, kun viidettä kautta olen tässä talossa. Sen takia nämä lepäämäänjättämissäännökset eivät estä hallitusta toimimasta. Ne vähän muuttavat sitä tietä, mistä kierretään ja millä tavalla heidän tavoitteensa viedään läpi. Se tie on vähän mutkallisempi, mutta samaan tulokseen he ovat päässeet, ja sen juuri kokemus on opettanut.

Mitä tulee ponsiin, niin mielestäni on kyllä aivan hämmästyttävää se, että tämä eduskunta ei todellakaan halua käyttää sitä valtaa, mikä sillä on. Sitä ei tippaakaan kiinnosta olla päättämässä niistä tavallisille kansalaisille tärkeistä asioista, joita ajamaan meidät on tänne valittu. Sekä ed. Aittoniemen että myös ed. Laakson puheenvuoro juuri osoittaa sen, että te ette luota eduskuntaan. Te ette luota itseenne ettekä te luota toisiinkaan kansanedustajiin. Eihän tässä suurta syytä ole tietysti luottaakaan hallituspuolueiden kansanedustajiin, koska he aina hyväksyvät kaikki huonot esitykset, mitä hallitus on antanut. (Ed. Aittoniemi: Eivät hyväksy!) Mutta ainoa tapa saada muutos aikaan on se, että se lähtee eduskunnasta itsestään.

Ensimmäinen varapuhemies: Totean, että käsiteltävänä oleva asia koskee lapsilisälakia.

Ed. Laakso: Rouva puhemies! Olen seurannut lehteriltä pitkän aikaa eduskunnan työskentelyä kuin ed. Stenius-Kaukonenkin edustajan, ja täytyy sanoa, että ponnethan ovat toimittajien keskuudessa vain vitsejä. Niillä käydään kauppaa, niillä ostetaan erilaista tukea tarpeen vaatiessa, eikä tarkoitus olekaan

niiden toteuttaminen, elleivät todella hallituspuolueet ole sitä mieltä, että ne on toteutettaviksi tarkoitettu. (Ed. Stenius-Kaukonen: Mutta sehän on edustajista kiinni eikä mistään muusta!) Eli ei kannata olla sinisilmäinen ja uskoa sellaiseen, mikä on ristiriidassa hallituksen kulloisenkin politiikan kanssa. Siitä viime kädessä on kysymys.

Eri mieltä olen ed. Aittoniemen kanssa siitä, että kysymys olisi ollut munauksesta, kun esimerkiksi SDP:n eduskuntaryhmä antoi tukensa määrävähemmistösäännöksen poistamiselle. Siitä ei todellakaan ollut kysymys, vaan hyvin tietoisesti valitusta poliittisesta linjasta, jonka lähtökohtana on se, että SDP katsoo olevansa vain väliaikaisesti ulkona hallituksesta. On selvää, että hallituksessa hallitseminen on helpompaa, kun määrävähemmistöstä ei tarvitse välittää tulevaisuudessa silloin, kun SDP on mukana hallituksessa.

Ensimmäinen varapuhemies: Pyydän edustajaa palaamaan lapsilisälain käsitelyyn.

Puhuja: Lapsilisien heikennys on kuvaava esimerkki siitä, että nykyinen hallitus saa heikennyksen nyt lävitse. Se ei olisi heikennystä saanut lävitse, jos määrävähemmistösäännös olisi säilytetty. Eli viime kädessä ns. normaaliparlamentarismiin siirtyminen merkitsee käytännössä sitä, että eduskunnan oppositiosta ei enää tarvitse välittää. Meillä ei enää muita aseita ole kuin puhuminen, mutta tehkäämme se sitten entistä paremmin.

Ed. Törnqvist: Arvoisa puhemies! Alle kolmivuotiaiden ns. vaippalisän poistaminen tässä tilanteessa ei ole mielestäni perusteltua, koska lapsiperheet ovat muutenkin tiukilla. Heiltä on viety hyvin monessa suhteessa toimeentuloa pois. Sitä on viety palkoissa ja raippaverossa ja tulevaisuudessa viedään myös asumistuessa jne. Sen vuoksi näkisin, että alle kolmivuotiaiden ns. vaippalisä tulisi säilyttää.

Kun täällä on puhuttu enemmistöparlamentarismiin siirtymisestä, vaikka ei tämä varsinaisesti sitä asiaa koskekaan, niin aion vastata edellä puhuneelle. Kun ed. Laakso syytti sosialidemokraatteja siitä, että he ovat menneet hyväksymään enemmistöparlamentarismiin siirtymisen, niin se on kyllä tehty tietoisesti. (Ed. Aittoniemi: Aivan!) Olemme ajaneet enemmistöparlamentarismiin siirtymistä monta kym-

mentä vuotta, ja nyt kun tuli ensimmäisen keran sellainen tilaisuus, että se oli mahdollista saada läpi, niin se on niin suuri asia, että mil-lään lama-aikaan tai noususuhdanteeseen lii-tyvällä perusteella asiaa ei saa kaataa, koska se on niin periaatteellinen asia. Nyt hallitus on vastuussa siitä, mitä tekee, se on todellisessa vastuussa. Mielestäni aika suuri vastuu myös tässä suhteessa, aivan niin kuin ed. Stenius-Kaukonen sanoi, on kaikilla kansanedustajilla ja erityisesti hallituspuolueiden kansanedusta-jilla. Jos tällainen leikkaus ...

Ensimmäinen varapuhemies: Kaksi minuuttia on kulunut. Pyydän puhujaa siirtymään puhujakorokkeelle!

Ed. Alaranta: Arvoisa puhemies! Pyysin puheenvuoroni sen tähden, että keskustelussa nyt tuntuu menevän ainakin yksi lapsi pesuveden mukana. Puheenvuorot ovat kulkeneet aika negatiiviseen sävyyn, mikä on tietysti ymmärrettä-vää varsinkin sen tähden, että tänä päivänä on ollut julkisuudessa ed. Stenius-Kaukosen mainit-semat valtiovarainministeriön virkamiesten leik-kaussuunnitelmat.

Haluaisin palauttaa sen verran keskustelua käsiteltävään asiaan, että kirjaisin nyt muistiin ihan ed. Stenius-Kaukosen tavalla meidän monta vuotta täällä paljon esillä pitämämme ongel-makohdan, joka hallituksen esityksessä kuiten-kin korjataan ja joka korjaus hyödyttää eräitä ns. köyhiä ryhmiä, jota sanontaa täällä on myös käytetty. Meillä on lapsilisälaissa ollut sellai-nen maininta, että jatkettuna maksettava lapsili-sä ei vaikuta muiden lasten lapsilisämäärään. Ja vaikka näin on sanottu, niin oikeastaan käytän-tö on toiminut päinvastoin. Se on vaikuttanut sillä tavalla, että se on alentanut perheen toisten lasten lapsilisen määrää. Kun viime aikoina nykyistä hallitusta on niin paljon parjattu, niin ehkä tämäkin kohta, joka on ollut keskustelussa vain sivujuonteena, on syytä merkitä muistiin ja todeta, että jotakin hyvää tämän kaiken ikävän ja huonon keskellä kuitenkin näkyy vielä aikaan-saatavan.

Ed. Kauppinen: Arvoisa puhemies! Hyvä, että ed. Alaranta otti esiin positiivisia puolia, enkä sitä samaa aio enää toistaa. Totean vain sen, että nuorilla, 16—17-vuotiailla kulutus-taso on varsin paljon korkeampi kuin alle kolmi-vuotiailla. Jos ajatellaan, että halutaan jollakin

tavalla supistuksia kohdistaa, niin on kai parem-pi kohdistaa ne näinpäin eikä pienentää muiden lasten saamia lapsilisä.

Toisaalta pitää myös muistaa, mitä uutta esimerkiksi viime vuosina on tullut pienten las-ten, nimenomaan alle kolmivuotiaiden lasten, kohdalle. On tullut kotihoidon tukea ja päivä-hoito kaikille alle kolmivuotiaalle. Jos ajatellaan, että nämä ovat kuitenkin olleet panostusta ja satsausta heihin, niin minusta ei voi sanoa, että kaikki olisi ollut negatiivista.

Toisaalta, jos ajatellaan köyhän asiaa ja rika-kaan asiaa ja jos niitä halutaan kärjistää, niin vuonna 1991 edellisen hallituksen toimesta on valmistunut kokonaisvaltainen perhepoliittinen selvittely, millä tavalla kompensoidaan erilaiset verovähennyksien poistot. Siihen ovat liittyneet mm. lapsilisä uudistusasiat. Sosialidemokraatit ovat olleet mukana mm. suunnittelemassa lapsi-lisen verottamista.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan tulee antaa asiasta lausunto.

15) Hallituksen esitys n:o 156 laiksi maatalous-yrittäjän lomituspalveluista annetun lain muutta-misesta

Valiokuntaan lähettäminen

Ensimmäinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäi-siin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle maa- ja metsätalousvaliokunnan tulee antaa asiasta lau-sunto.

Keskustelu:

Ed. Rajamäki: Arvoisa puhemies! Tämä puhemiesneuvoston esitys on hyvä, koska maa-talospoliittista asiaa tässä on aika paljonkin. Kokonaisuudessaan lomitushan osoittaa, että maatalouspolitiikka on ainakin kustannusten osalta sosialisoitu sataprosenttisesti. Nimittäin viime vuonna käytettiin lähes 1 300 miljoonaa markkaa verorahoja tähän järjestelmään, jossa käyttäjät maksavat vain 5 prosenttia kustannuk-sista.

Tässä on myös maatalouspolitiikkaan liittyviä sivujuonteita sikäli, että tässä esitetään kotieläinyksikköihin liittyvää porrastusta muutettavaksi, ja sillä saattaa olla se haitallinen vaikutus, että esimerkiksi Itä- ja Pohjois-Suomen eräät kotieläintilat saattaisivat jäädä lomitusjärjestelmien ulkopuolelle. Tämä vaatii kyllä tarkempaa selvittelyä. Tältä osin on syytä valiokunnan paneutua juuri tähän maatalouspoliittiseen kytkentään.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle maa- ja metsätalousvaliokunnan tulee antaa asiasta lausunto.

16) Hallituksen esitys n:o 157 laiksi ammatinvalinnanohjauksesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti työasiainvaliokuntaan.

Ensimäinen varapuhemies:
Eduskunnan seuraava varsinainen täysistunto on ensi perjantaina kello 13, kyselytunti ensi torstaina kello 17.

Täysistunto lopetetaan kello 16.43.

Pöytäkirjan vakuudeksi:
Seppo Tiitinen